

İKLİM VE İNSAN:

DÜNYANIN FARKLI İKLİMLERİ VE YAŞAM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ”
SOSYAL BİLGİLER DERGİSİ

Bu sayıda:

Dünyanın farklı iklim bölgelerini ele alarak, insanların bu iklimlere nasıl uyum sağladığını, ekonomiden kültüre kadar nasıl etkilendiğini anlatan bilimsel, öğretici ve görsel destekli BİR İÇERİK ELE ALINMIŞTIR.

İçindekiler

- 1 GİRİŞ: FARKLI YAŞAM ŞEKİLLERİ VE İKLİM
- 2 BÖLGELERE GÖRE FARKLI YAŞAM ÇEŞİTLERİ
- 5 DÜNYA'DAKİ İKLİM KUŞAKLARI
- 8 DÜNYA İKLİM BÖLGELERİ HARİTASI:
Dünyadaki İklim Bölgeleri Ve Özellikleri
- 11 İKLİMİN İNSAN HAYATINA ETKİLERİ
- 17 İKLİM VE MUTFAK KÜLTÜRÜ
- 19 DÜNYADAKİ ÖNEMLİ KIŞ FESTİVALLERİ
- 23 ÇÖL İKLİMİNİN SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYATA ETKİLERİ
- 24 KÜRESEL ISINMA VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
- 27 SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM İÇİN NELER YAPILMALI?

İÇERİK

METİN ÖREN
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

TASARIM

EBRU ÖZEN
FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENİ

HAKKARİ / YÜKSEKOVA 5 MAYIS ORTAOKULU ADINA

İSHAK YİĞİT
OKUL MÜDÜRÜ

Farklı Yaşam Şekilleri ve İklim

Yeryüzünde birbirinden farklı doğal koşullar görülür. Doğal koşullar, insanların yaşam şekilleri üzerinde etkilidir. Örneğin iklimin, insanların giyim, yiyecek, ekonomik faaliyetleri, yaşadığı evlerin yapısı vb. üzerinde belirleyici rolü vardır.

Kutup bölgesinde yaşayan insanlar evlerini yaşadıkları yerin koşullarına uygun yaparlar. Örneğin, kutup bölgelerinde yaşayan Eskimolar, evlerinin yapımında buzlardan yararlanırlar. Buz blokları üst üste yığarak evlerini yaparlar. Buzdan evlerin içinde ısınmak ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için ateş yakılması buz kalıplarını etkilemez. Çünkü buz kalıplar birbirine iyice kaynaşır âdeta kaya gibi sağlam olur. Bu bölgede yaşayan insanlar, soğuğa karşı korunmak için kürklerden yapılmış giysileri giyerler.

Kutup bölgelerinde yaşayan insanların geçim kaynağı avcılıktır. Avladıkları hayvanların etinden ve kürkünden yararlanırlar. Yüklerini köpeklerin çektikleri kızaklarla taşırlar.

Dünyada çok farklı iklim tipleri görülür. Bu iklim tipleri insan yaşamını olumlu yada olumsuz yönde etkiler. İnsanların yaptığı barınaklar, yaşam tarzları, giyimleri, kültürel etkinlikleri üzerinde iklim tiplerinin etkileri bulunur. Şimdi yeryüzünde görülen iklim tiplerinin insan yaşamına etkilerine ait birkaç örnek verelim.

Yeryüzünde çöller kurak alanlar olarak dikkat çeker. Çöllerde sıcaklıklar çok yüksektir. (40 C'yi aşan sıcaklıklar görülür.) Su kaynakları çok kısıtlıdır. Su, vahalardaki kuyulardan sağlanır. Çöl alanlarında tek tük bitki türlerine rastlanır. Sulu alan olan vahalarda daha çok hurma ağaçları yetiştirilir

Çöl bölgelerinde yaşayan insanların giyimlerinde de iklimin etkisi görülür. Sıcakların fazla olması nedeniyle ince giyinirler.

Yeryüzündeki bazı bölgeler bol yağış alır. Özellikle Asya kıtasının güney ve güneydoğusu dünyanın en fazla yağış alan bölgesidir. Bu bölgede yaşayan insanlar, sulak alanlarda pirinç yetiştirirler. Pirinç bölge insanının temel besin maddesini oluşturur. Bölgede bitki örtüsü de oldukça gürdür, yeşil alanlar yoğunluktadır.

Yeryüzünün bol yağış alan yerlerinde sürekli yeşil kalan yağmur ormanları geniş yer kaplar. Örneğin, ekvator çevresi çok yağış aldığı buralarda ormanlık alanlar yoğun olarak görülür.

Bölgelere Göre Farklı Yaşam Çeşitleri

KUTUP ÇEVRESİNDE YAŞAM

- Güney kutup noktası çevresindeki Antartika kıtası ile Kuzey kutup noktasına yakın olan Grönland Adası Kutup ikliminin belirgin olarak görüldüğü yerlerdir.
- İklim şartlarına uygun olarak insanlar; soğuğa dayanıklı evler ve kıyafetler (kürklü, yünlü gibi.) tercih ederler.
- Her yer kar ve buzullarla kaplı olduğu için kutup bölgelerinde tarım yapılamaz. Buralarda temel geçim kaynağı avcılık ve balıkçılıktır.
- Kutup bölgelerinde yetersiz yağış ve düşük sıcaklıktan dolayı bitki örtüsü yoktur
- Kutup noktaları bütün yıl boyunca buzullarla kaplıdır.
- Ulaşım aracı olarak köpeklerin çektiği kızaklar ve kar motosikletleri kullanılır.
- Buralarda yaşayan hayvanlara; kutup ayısı, balina, fok balığı örnek verilebilir.

ÇÖLDE YAŞAM

- Çöl iklimi; Kuzey Afrika, Arabistan ve Avusturalya kıtasının iç kesimlerinde görülür.
- Gece-gündüz arasındaki sıcaklık farkları fazladır. Gündüz aşırı sıcak iken, geceleri aşırı soğuktur.
- Çölün sıcaklıklarından ve kum fırtınalarından korunabilmek için uzun ve açık renkli elbiseler giyilir.
- İnsanlar göçebe bir yaşam sürerler ve çölün sıcaklığına ve fırtınalarına dayanıklı çadırlarda yaşarlar.
- Çöller yağış almadığı için ve yıl boyunca kuraklık yaşandığı için buralarda tarım yapılmaz, temel geçim kaynağı hayvancılıktır.
- Bu bölgelerde ki başlıca hayvanlara örnek olarak deve, deve kuşu, sürüngenler ve altın renkli köstebekler verilebilir.
- Özellikle uzun süre susuzluğa dayanabilen develer ulaşımda ve taşımacılık da kullanılır.

MUSON ASYASI'NDA YAŞAM

- Muson iklimi; Pakistan, Hindistan, Bangladeş, Çin, Güney Kore ve Japonya gibi Asya Kıtasının güneyinde ya da doğusunda yer alan ülkelerde görülür.
- En önemli geçim kaynağı tarımdır. En çokta çeltik tarımı yapılır.
- Yaz ve kış olmak üzere iki mevsim yaşanır. Kışlar kurak geçerken, yazlar ılık ve bol yağışlıdır.
- Sadece Muson Asyası'nda yaşayan TEAK ağacı çok önemlidir. Mobilya yapımında kullanılır.
- İnsanların çoğu damı saz ve kamıştan yapılmış evlerde yaşar.
- Bu bölgede yaşayan hayvanlara örnek; sürüngenler, memeliler, kuşlar ve böcekler verilebilir.

AMAZONDA YAŞAM

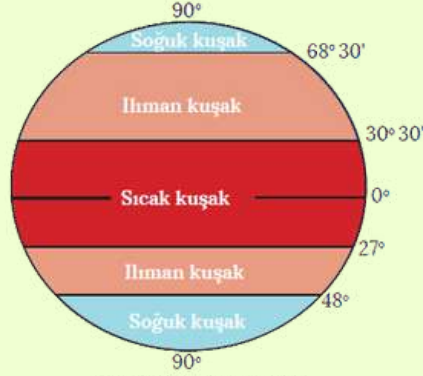
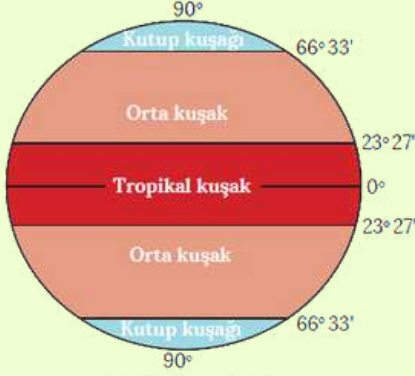
- Amazon; ekvatorial iklimin görüldüğü, ekvator çevresinde yer alan ve dünyanın en büyük yağmur ormanlarının bulunduğu bölgedir.
- Ormanlar adını yıl boyunca yağın yağmurlardan alır.
- Yağmur ormanları dünyadaki bitki ve hayvan türlerinin % 80'ini barındırır.
- Orman ürünleri ve balıkçılık temel geçim kaynağıdır.
- Ormanlardan yiyecek, ev yapı malzemesi ve ilaç elde etmede faydalanılır.
- Buralarda yaşayan hayvanlara; şempanzeler, renkli kuşlar ve altın renkli kurbağalar örnek verilebilir.
- Ağaçtan yaptıkları evlerde yaşarlar.

DÜNYA'DAKİ İKLİM KUŞAKLARI

İklim kuşakları, dünya üzerindeki iklimleri coğrafi alanlara göre sınıflandıran sistemlerdir. Sıcaklık, yağış miktarı ve diğer iklimsel özellikler dikkate alınarak belirlenen bu kuşaklar, doğal çevreyi ve insan yaşamını önemli ölçüde etkiler.

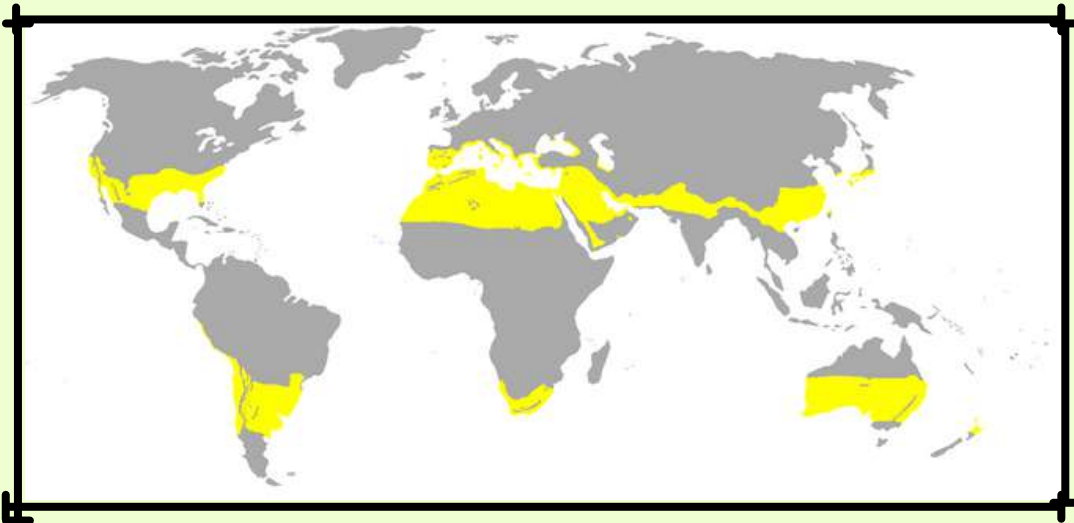

İklim kuşakları, Dünya üzerindeki iklimlerin belirli coğrafi alanlar içerisinde gruplandırılmasını sağlayan sistemlerdir. Bu kuşaklar, sıcaklık, yağış miktarı ve diğer iklimsel özellikler dikkate alınarak tanımlanır. İklim kuşakları, doğal çevreyi, tarım faaliyetlerini ve insan yaşamını doğrudan etkileyen önemli unsurlardır. İşte iklim kuşaklarının detaylı açıklaması:

Tropikal İklim Kuşağı

Tropikal iklim kuşağı, ekvatorial bölgelerde yer alır ve yıl boyunca yüksek sıcaklıklar ile karakterizedir. Bu kuşak, genellikle 23.5 derece kuzey ve güney enlemleri arasında bulunur. Tropikal iklimin belirgin özellikleri şunlardır:

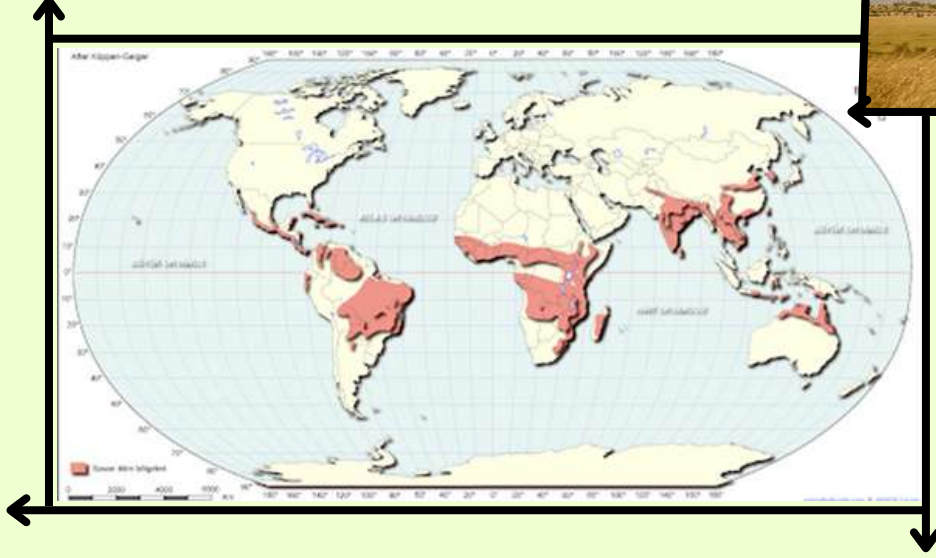
- Yüksek sıcaklıklar: Yıllık sıcaklık ortalaması 20°C'nin üzerindedir.
- Yoğun yağış: Yıllık yağış miktarı genellikle 2000 mm'nin üzerindedir.
- Nemli hava: Hava nem oranı yüksektir, bu da bitki örtüsünün zengin olmasına olanak tanır.

Savan İklim Kuşağı

Savan iklim kuşağı, tropikal iklim kuşağına komşu bölgelerde yer alır ve belirgin bir yağış döngüsüne sahiptir. Bu kuşak, yılın belirli dönemlerinde yağış alırken, diğer dönemlerde kuraklık yaşar. Savan ikliminin özellikleri şunlardır:

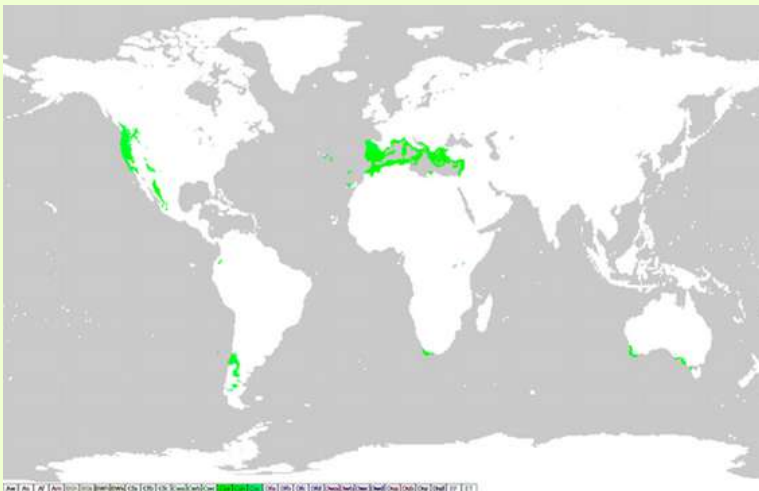
- Yüksek sıcaklıklar: Yıllık ortalama sıcaklık 20-30°C arasındadır.
- Mevsimsel yağış: Yıllık yağış miktarı 1000-1500 mm arasında değişir.
- Bitki örtüsü: Savan, genellikle uzun otlar ve aralıklı ağaçlarla kaplıdır.

Ilıman İklim Kuşağı

Ilıman iklim kuşağı, 23.5 derece ile 66.5 derece enlemleri arasında yer alır. Bu kuşak, yaz ve kış mevsimlerinin belirgin olduğu, ılıman sıcaklıkların hâkim olduğu bir iklim tipidir. Ilıman iklimin özellikleri şunlardır:

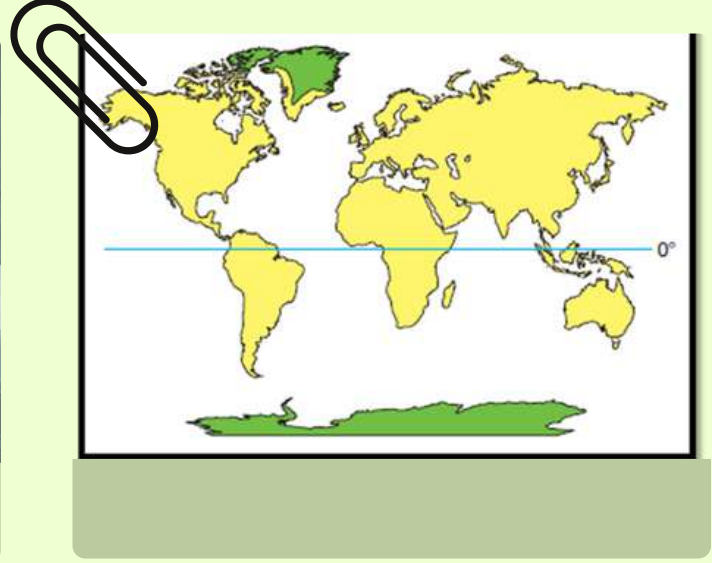
- Orta dereceli sıcaklıklar: Yaz sıcaklıkları genellikle 20-30°C, kış sıcaklıkları ise 0-10°C arasındadır.
- Yağışlar: Yıllık yağış miktarı 500-1500 mm arasında değişir ve genellikle yıl boyunca dağılır.
- Bitki örtüsü: Ormanlar, çayırlar ve tarım alanları ile çeşitlilik gösterir.

Kutuplar İklim Kuşağı

Kutuplar iklim kuşağı, 66.5 derece enlemlerinden itibaren başlar ve kutuplara kadar uzanır. Bu kuşak, yılın büyük bir bölümünde düşük sıcaklıkların hâkim olduğu, yağışların genellikle kar şeklinde düştüğü bir iklim tipidir. Kutuplar ikliminin özellikleri şunlardır:

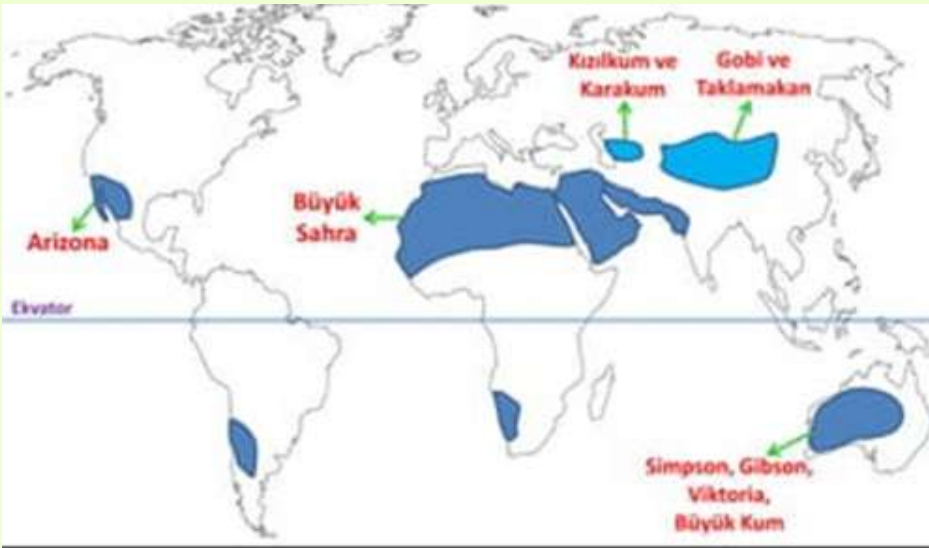
- Düşük sıcaklıklar: Yıllık ortalama sıcaklık 0°C'nin altındadır.
- Az yağış: Yıllık yağış miktarı 250 mm'nin altındadır.
- Bitki örtüsü: Sınırlı bitki örtüsü, genellikle yosunlar ve likenler ile sınırlıdır.

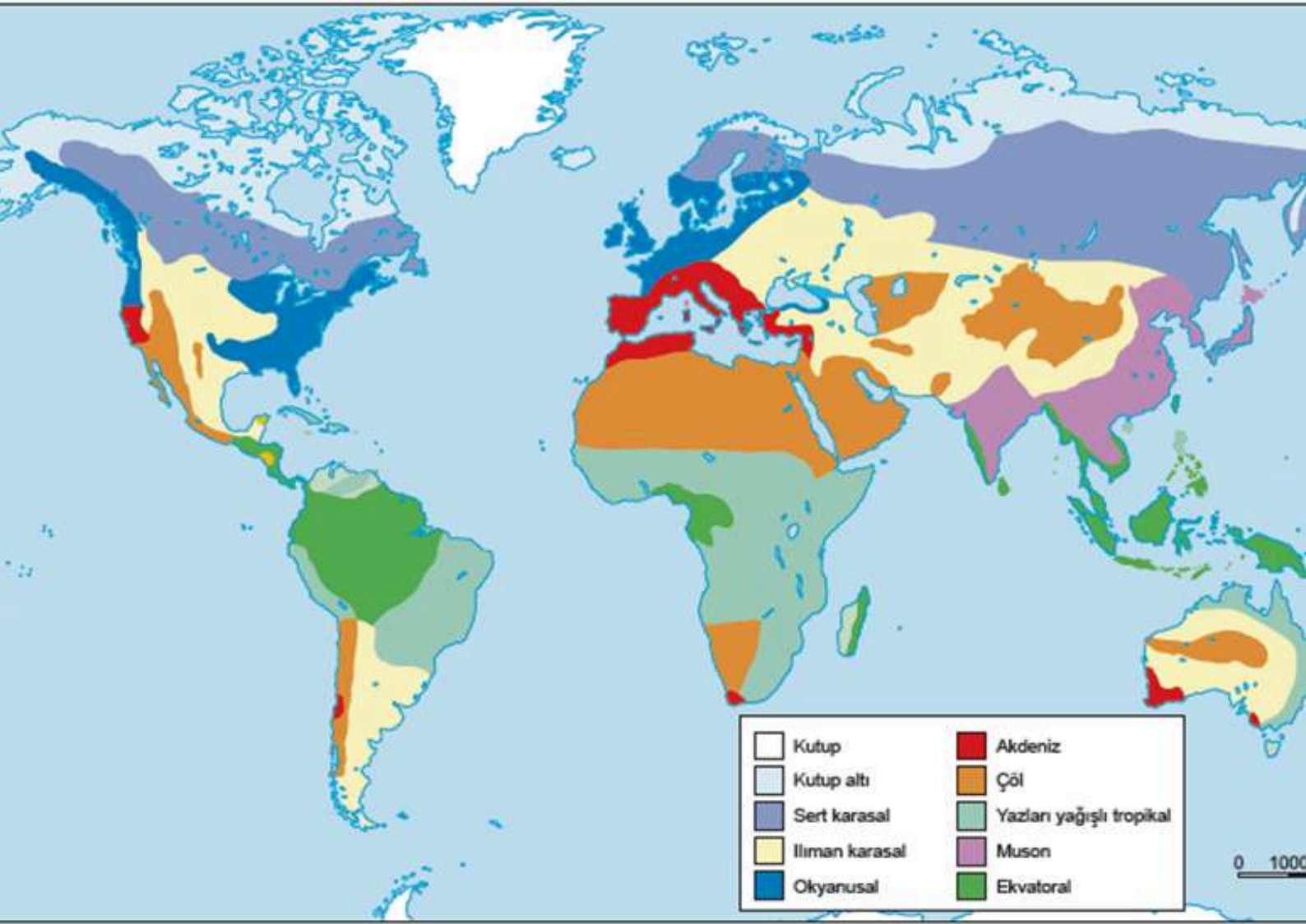

Çöl İklim Kuşağı

Çöl iklim kuşağı, sıcak ve kuru iklim özelliklerine sahip olup, yıllık yağış miktarının çok düşük olduğu bir alandır. Çöl iklimi genellikle 20-30 derece enlemleri arasında yer alır. Bu iklimin belirgin özellikleri şunlardır:

- Yüksek sıcaklıklar: Yaz sıcaklıkları 40°C'ye kadar çıkabilirken, kış sıcaklıkları 0°C'ye kadar düşebilir.
- Çok az yağış: Yıllık yağış miktarı genellikle 250 mm'nin altındadır.
- Bitki örtüsü: Sınırlı bitki örtüsü, genellikle kaktüsler ve sukulent bitkilerle sınırlıdır.

DÜNYA İKLİM BÖLGELERİ HARİTASI: DÜNYADAKİ İKLİM BÖLGELERİ VE ÖZELLİKLERİ

Dünyanın kendine has şekli ve birçok bölgesi bulunmaktadır. Bu bölgelerin özel konumları sebebiyle pek çok iklim çeşidi görülmektedir. Birbirlerine benzeyen iklimler iklim kuşaklarını oluşturmaktadır. Peki Dünyadaki iklim bölgeleri ve özellikleri nelerdir?

Yüzlerce kilometrelik alanları etkileyen büyük iklimlere makroklima iklim denmektedir. Dünya üzerinde çok sayıda farklı bölgeler bulunur. Bu bölgeler bulundukları konuma göre farklı iklimlere sahiptir. Bazı bölgelerin iklim tipleri birbirine benzer iken bazıları birbirlerinden çok farklıdır.

KUTUP İKLİMİ

Kutup ikliminde her yer buzullar ile kaplıdır. Yıllık sıcaklık ortalamaları 0 derecenin altında olmaktadır. Bu sebeple bitki örtüsü bulunmaz. Güneşlenme süresi çok uzundur. Fakat dünya şekli nedeniyle güneş ışınları yıl içinde eğik açı ile gelmelerinden dolayı sıcaklıklar yükselmez.

TUNDRA İKLİMİ

Tundra İklimi Kutup ikliminin yayıldığı kuşağın arasındaki bölgelerde tundra iklimi görülmektedir. Sıcaklıkla düşüktür. Fakat bitki örtüsüne sahip bir iklimdir. Toprakların üzerindeki buz parçaları yaz aylarında erir ve bataklığa dönüşür. Ot ve cılız çalılıklar bu topraklar üzerinde oluşur. Bunlar tundra bitki örtüsü adı ile bilinmektedir.

OKYANUS İKLİMİ

Okyanus ikliminde her mevsim yağış olur. Genel olarak karaların batı kısmında görülen bir iklim tipidir. Okyanus ikliminin yaygın olduğu ülkeler Kuzey Batı Avrupa ve Kanada'nın batı kesimleridir. Ayrıca Avustralya'nın güneydoğu kıyılarında da okyanus iklimi görülmektedir.

AKDENİZ İKLİMİ

Akdeniz ikliminde cephesel yağışlar görülmektedir. Genellikle Akdeniz'e kıyısı olan bölgelerde görülür. Bitki örtüsü maki ve kızıl çamlardan oluşur. Akdeniz'e kıyısı olan bölgeler dışında Orta Şili, Kaliforniya, Afrika'da bulunan Kap bölgesinde de görülmektedir.

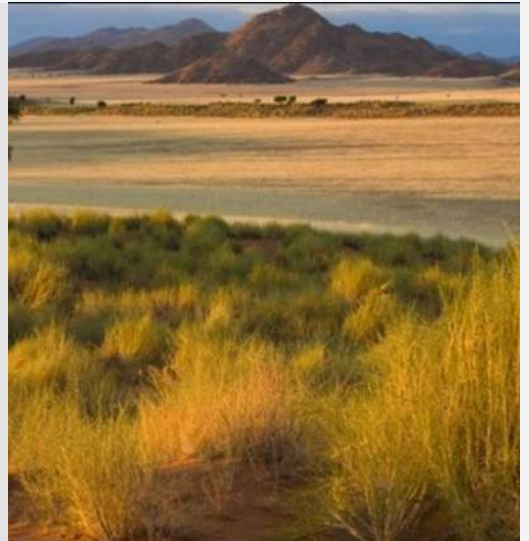
KARASAL İKLİM

Karasal iklim denizden uzak bölgelerde görülmektedir. Bitki örtüsü soğuğa dayanıklı olan iğne yapraklı ağaçlar ve ormanlardan oluşur. Ülkemizde de iç kesimlerde karasal iklim hakimdir. Dünyada Kuzey Yarım Kürede, Kanada'nın kuzeyinde, Doğu Avrupa ve Sibirya'da görülmektedir.

STEP İKLİMİ

Nemli hava kütlelerinin bulunmadığı kara kütlelerinin iç kesimlerinde görülür. Step iklimi geçiş iklimidir. Doğal bitki örtüsü otlar olan bozkırdır. Otlar ilkbahar ayında yeşerir, yazları ise sararır. Step ikliminin görüldüğü yerler Orta Avrupa, Asya'nın iç kesimleri, Anadolu'nun iç kesimleri ve Kuzey Amerika'nın orta kesimidir.

İklimin İnsan Hayatına Etkileri

Akarsuların yatağındaki su miktarı, büyük ölçüde geçtikleri bölgelerin yağış miktarı ve şekline bağlıdır. Örneğin; nehirlerde yağışın arttığı dönemlerde yükselme, azaldığı dönemlerde ise çekilme görülür. Kış yağışlarının kar şeklinde düştüğü bölgelerde nehirlerin akımı azalırken, kar ve buz erimelerinin görüldüğü dönemlerde akım yükselir. Örneğin; Doğu Anadolu Bölgesi. Yıllık yağışın tüm aylara dağıldığı bölgelerde; akarsular tüm aylarda bol su taşıdığından, rejimleri düzenlidir. Örneğin; Karadeniz ve Ekvatorial Bölge. Göl suları ile yer altı sularının seviyesi de yağış ile kar ve buz erimelerine bağlı olarak yıl içinde değişiklik gösterir.

Doğal Bitki Örtüsüne Etkisi

Bir yörenin sıcaklık ve yağış değerleri buharlaşma durumu , o yöredeki bitki örtüsünün türü, sıklığı ve dağılışı üzerinde belirleyicidir. Bu nedenle her iklim tipinin doğal bitki örtüsü farklıdır. Örneğin; Ekvatorial iklimin doğal bitki örtüsü Tropikal yağmur ormanı, Akdeniz ikliminin maki, okyanus ikliminin ise karışık ormandır.

Ekonomik Faaliyet Türüne Etkisi

Sıcaklık ve yağış koşulları, doğal bitki örtüsü, tarım ürünleri, hayvan türleri ve akarsu rejimleri üzerinde belirleyicidir. Bu nedenle ekonomik faaliyetler de iklime bağlı bir dağılış gösterir. Örneğin; Yağış azlığı ve yaz kuraklığına bağlı olarak oluşan bozkırların yaygın olduğu bölgelerde küçükbaş, yaz mevsiminin serin ve yağışlı geçmesine bağlı olarak oluşan çayırların yaygın olduğu bölgelerde büyükbaş hayvancılık yaygındır. Çiçekli bitkilerin yaygın olduğu bölgelerde arıcılık, kışların ılık ve güneşli geçtiği bölgelerde seracılık, yazların sıcak ve kurak geçtiği kıyılarda ise kıyı turizmi gibi ekonomik etkinlikler gelişir.

Erozyon ve Heyelana Etkisi

Yıllık yağış miktarının az, doğal bitki örtüsünün cılız olduğu bölgelerde erozyon (İç Anadolu Bölgesi), yıllık yağış miktarının fazla olduğu engebeli bölgelerde ise heyelan olayları (Karadeniz Bölgesi) görülür.

Giyim Tipine Etkisi

Kutuplara yakın soğuk bölgelerde deri, kürk ve yünlü giysiler yaygın olarak kullanılırken, Arap Yarımadası gibi sıcak bölgelerde açık renk (beyaz) giysiler yaygındır. Orta kuşak ülkeleri gibi, dört mevsimin belirgin olarak yaşandığı yerlerde ise yıl içinde sık giysi değiştirilir.

Soğuk iklimde insan
Kutuplar

Sıcak iklimde insan
Ekvator

Nüfus ve Yerleşmeye Etkisi

Ekvatorial bölge dışında bol yağış alan yerler genelde yoğun nüfuslu iken, az yağış alan kurak bölgeler seyrek nüfusludur. İklim koşulları elverişsiz olan çöl ve kutup bölgeleri de seyrek nüfusludur. Ilıman iklimin görüldüğü orta kuşak bölgeleri ile iklim koşullarının elverişli olduğu deniz kıyıları ile muson iklimi bölgelerinde genelde nüfus yoğunudur.

Ulaşım Üzerindeki Etkisi

Aşırı yağış, sis, fırtına, kar yağışı, donma gibi iklim olayları ulaşımı olumsuz etkilediği gibi ulaşım maliyetlerini de artırır. Sisli havalarda hava, deniz ve kara ulaşımı aksar, aşırı yağış ve donma nedeniyle yollar bozulur, fırtına ve tipi ulaşımı aksatır. Çığ ve heyelan yol yapımını zorlaştırır, ulaşım maliyetlerini artırır. Kışların soğuk geçtiği bölgeler de yollar kapanabilir. Örneğin; Doğu Anadolu Bölgesi, Bolu Dağı

Tarım Faaliyetlerine Etkisi

İklimin tarım faaliyetleri üzerinde ki etkisi oldukça belirgindir. Bir bölgedeki sıcaklık ve yağış koşulları, yağış düzeni ile buharlaşma tarım ürünlerinin verimlerini , tür çeşitliliklerini , olgunlaşma sürelerini ve dağılışlarını etkiler. İklim ayrıca; bir bölgedeki tarım devresinin uzunluğunu, uygulanan tarım yöntemini de etkiler. Örneğin; yaz devresinin erken başladığı bölgelerde tarım ürünleri erken olgunlaşır. Yetiştirme devresinin uzun olduğu bölgelerde ise aynı tarladan yılda birkaç kez ürün alınabilir. Yazların kurak geçtiği bölgelerde topraklar nadasa bırakılır. Çay, pirinç, mısır bol yağış, kahve, kakao, muz, hurma yüksek sıcaklık isteyen ürünlerdir. Yani her ürünün yetiştirme koşulları iklim açısından farklıdır. Bu nedenle, iklim çeşitliliği fazla olan bölgelerin tarımsal ürün çeşitliliği de fazladır. Örneğin; Marmara Bölgesi.

Toprak Oluşumuna Etkisi

Sıcaklık ve yağış koşulları; hem fiziksel ve kimyasal çözölmeyi, hem de bitki örtüsü türünü belirleyerek, toprak oluşumunu etkiler. Bu nedenle her iklim tipinin toprak çeşidi farklıdır. Örneğin; Akdeniz ikliminin toprağı terra rossa, Ekvatorial iklimin toprağı laterit, sert karasal iklimin toprağı ise çernozyomdur. Ayrıca çok yağış alan bölgelerin topraklarında aşırı yıkanma gözlenirken (Ekvatorial Bölge, Doğu Karadeniz) az yağış alan bölgelerin topraklarında az yıkanmadan dolayı tuz ve kireç birikimi (İç Anadolu) gözlenir.

Konut Tipine Etkisi

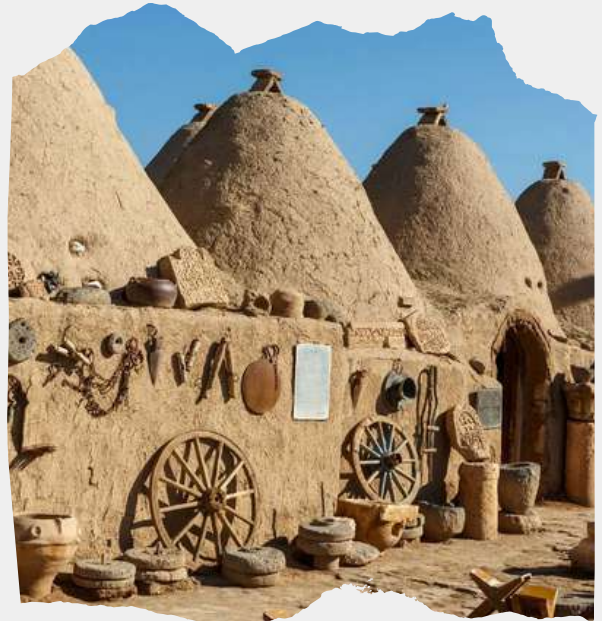
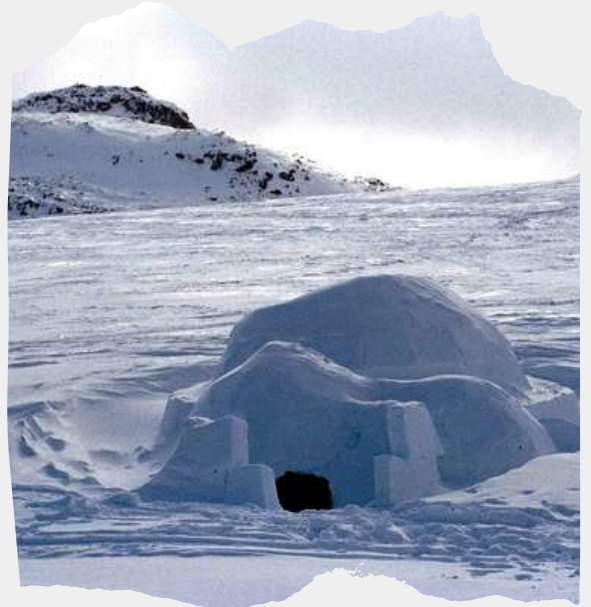
Yıllık yağış miktarının bol olduğu ormanlık bölgelerin kırsal kesimlerinde ahşap evler yaygındır (Karadeniz Bölgesi), yıllık yağış miktarının az olduğu kurak ve yarı kurak bölgelerin kırsal kesimlerinde ise kerpiç evler (İç Anadolu ile Güneydoğu Anadolu Bölgeleri) yaygındır.

Bir yerin iklim koşulları ile konut tipleri ve yapı malzemesi arasında yakın bir ilişki vardır.

Örneğin: Kar yağışının etkin olduğu yerlerde evler dik çatı yapılırken, sıcak ve kurak iklim koşullarının etkin olduğu yerlerde ince duvarlı, büyük pencereli ve düz çatılı yapılır. Veya çok yağış alan yerlerde yerden yükseltilerek yapılır. Sıcak yerlerde veya yüksek yaylalarda ağaç evler yapılır. Soğuk kışın sert geçtiği yerlerde taştan kalın duvarlı ve küçük pencereli evler yapılır. Kent yerleşmelerinde ise yapılaşma, iklim koşullarından bağımsızdır. Çünkü teknoloji artık her türlü iklim şartları uygun şekilde büyük, çok katlı ve çok haneli evler yapmaya izin veriyor.

Örneğin: kutuplarda eskimolar buzlardan iglo denilen evler yaparken, sıcak bölgelerdeki yerliler çadırlarda yaşarlar.

Ülkemizde iklime göre mesken tipleri konusuna gelirsek bodrumda taş, düz çatılı evler görülürken, karadeniz yaylalarında ağaç evler, mardinde büyük taştan evler, safranboluda ağaç evler, kapadokyada kayadan oyulan evler, akdenizde düz çatılı az katlı evler görülür.

İKLİM VE MUTFAK KÜLTÜRÜ

İklim, bir bölgenin mutfak kültürünü doğrudan etkileyen temel unsurlardan biridir. Her iklim tipi, yetişen bitkiler, hayvanlar ve doğal kaynaklar açısından farklılıklar yaratır. Bu da, yemeklerin içeriklerini ve pişirme yöntemlerini şekillendirir. Sıcak iklimlerde, taze sebze ve meyveler, hafif ve sağlıklı yemekler yayginken, soğuk iklimlerde et ve süt ürünleri, ağır yemekler ön plana çıkar. İklimin etkisi sadece kullanılan malzemelerle sınırlı kalmaz; aynı zamanda yemeklerin hazırlanış ve pişirilme süresi de iklim koşullarına göre değişir. Bu etkileşim, her bölgenin benzersiz mutfak kültürünü oluşturur.

Sıcak iklimlerde hafif yemekler, soğuk iklimlerde yağlı ve ağır yemekler tercih edilir.

Sıcak bölgelerde, yemeklerde baharat kullanımının belirgin şekilde daha yüksek olduğu görüldü.

Etiyopya, Kenya, Hindistan, Endonezya, İran, Tayland gibi ülkelerde her et yemeğinde en az bir baharat bulunuyordu. Buna karşılık Finlandiya ve Norveç gibi soğuk ülkelerde bazı tariflerde hiç baharat kullanılmıyordu.

Sıcak iklimlerde, yüksek sıcaklıklar mikropların daha hızlı çoğalmasına neden oluyor. Ancak birçok baharat, mikroplara karşı doğal bir koruma sağlıyor.

Bu da sıcak ülkelerde baharat kullanımının, aslında gıda kaynaklı hastalıkları önleme açısından önemli bir rol oynadığını gösteriyor!

Soğuk iklimlerin hüküm sürdüğü İskandinav ve Rus ülkelerinin mutfağı, kendine özgü tatlar ve yemeklerle dolu zengin bir kültür barındırır.

İskandinav Mutfağı, coğrafyasının geniş kıyı hatları sayesinde deniz ürünleri, kümes hayvanları ve domuz eti gibi proteini zengin kaynaklardan beslenmeye dayalı bir mutfaktır. Ancak soğuk iklim koşulları nedeniyle, bu mutfağın temel özellikleri yağlı, unlu ve şekerli yemeklerdir. Soğuk hava, enerji ihtiyacını karşılamak için daha fazla kalori alımını gerektirir ve bu nedenle et ve yağ tüketimi diğer besin gruplarına göre daha fazladır.

A person wearing a blue jacket and dark pants is standing in a snowy mountain landscape, holding a ski pole. The background shows a steep, snow-covered slope with some small evergreen trees and bare branches. The text "DÜNYANIN ÖNEMLİ KİŞİ FESTİVALLERİ" is overlaid in large, bold, black letters.

DÜNYANIN ÖNEMLİ KİŞİ FESTİVALLERİ

İklim ve insan ilişkisi, özellikle mevsimsel değişikliklerin etkisiyle kış festivalleri gibi etkinlikleri de şekillendirir. Farklı coğrafyalarda kış doğasıyla ilişki kurmanın ve soğuk ayları renklendirmenin farklı yolları var. Atlas, dünyanın dört bir köşesinden spordan sanata değişik temalardaki 10 kış festivalini derledik. İşte dünyanın dört bir köşesinden öne çıkan kış festivalleri!

ÇİN: HARBİN BUZ VE KAR HEYKEL FESTİVALİ

Dünyanın en büyük buz ve kar festivali Çin'in Harbin kentinde düzenleniyor, en büyük buz heykelleri burada yapılıyor. Harbin Uluslararası Buz ve Kar Heykel Festivali, 20 milyona yakın ziyaretçiyle ulaşılması zor bir rekora sahip. Harbin'in geleneksel fener gösterileri ve kış kutlamaları yıllar içinde giderek daha kapsamlı hale geldi ve etkinlik dev bir kış şölenine dönüştü. Dünyanın dört bir yanından sanatçılar ocak ayının ilk haftasında burada buluşuyor ve birbirinden gösterişli buzdan heykel ve yapılarla tüm hünelerini gösteriyorlar. Böylece Harbin'in içinde adeta ikinci bir kent kuruluyor.

KANADA: QUÉBEC KIŞ KARNAVALI

Kanadalılar kışı seviyor ve Québec bölgesinin merkezi Québec kentine "dünyanın kar başkenti" diyor. Burası ayrıca dünyanın en büyük geleneksel kış etkinliklerinden birinin adresi. Québec Kış Karnavalı'nda her yaştan binlerce insan buzda kano yarışından gece geçit törenine, kızaktan buzdan heykel yapımı atölyelerine dek sayısız etkinliğe katılıyor. 7-16 Şubat 2020 tarihleri arasında düzenlenecek karnaval 1894'ten beri bölge yaşamında yeri olan geleneksel bir etkinlik.

TÜRKİYE: ULUDAĞ FESTİVALLERİ

Türkiye'nin kar denince ilk akla gelen yerlerinden Uludağ, kış festivallerinin de en renklilerine ev sahipliği yapıyor. Gençlik festivali Winterfest, ocak ve şubat aylarında üç dönem olarak düzenleniyor. Bir diğer gençlik festivali Whitefest, ağırlıklı olarak üniversite öğrencilerine hitap ediyor ve şubatta yapılıyor. 7-9 Şubat'taki Winterfest Corporate ve 13-16 Şubat'taki Corporate Weekend de konserler, oyunlar, kayak yarışları, after-ski partilerle ziyaretçilerini bekliyor. Uludağ Music Festival ise Aralık 2019 tarihinde gerçekleşti. Uludağ ayrıca kış boyunca konser, etkinlik ve kayak yarışlarına ev sahipliği yapıyor.

JAPONYA: SAPPORO KAR FESTİVALİ

Japonya'nın Hokkaido Adası'nın en büyük kenti Sapporo'da düzenlenen festival, her yıl iki milyon kişiyi kendine çekiyor. Bu kış 4-11 Şubat 2020 tarihlerinde gerçekleşecek olan festivale Odori, Tsudome ve Susukino bölgeleri ev sahipliği yapacak. Japonlar kış mevsimini yine buzdan heykeller, yarışmalar, aile odaklı etkinliklerle sanat ve eğlenceye dönüştürecek. Üşüyenler sıcak içecek ve yemeklerle ısınabilir, çünkü festival bu konuda da oldukça iddialı.

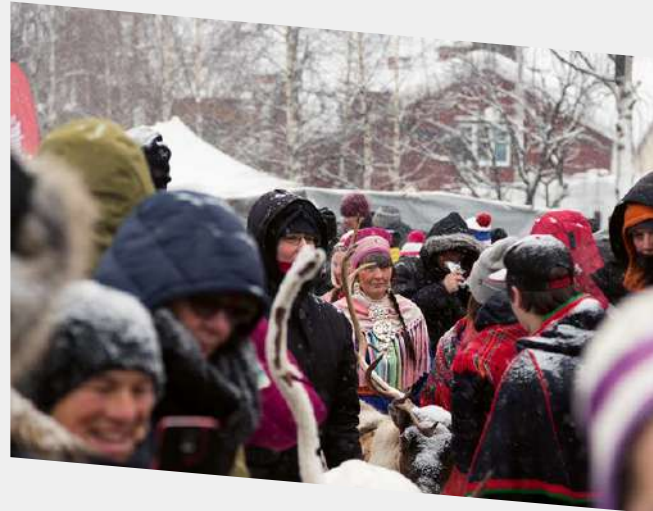

NORVEÇ: BUZ MÜZİK FESTİVALİ

Norveç'in Finse Köyü'nün ev sahipliği yaptığı müzik festivali, diğer müzik festivallerinden oldukça farklı. Çünkü burada konser mekânı ve enstrümanlar tamamen buz ve kardan yapılmış. 7-9 Şubat 2020 tarihlerinde düzenlenecek Buz Müzik Festivali, doğa ve müzik ilişkisinde yeni keşifler vaat ediyor. Festivalin katılımcıları caz, pop, folk müzik gibi türleri farklı yorum ve tınılarla dinleme olanağı buluyor.

İSVEÇ: JOKKMOKK KIŞ PAZARI

İsveç Laponya'sındaki küçük Jokkmokk kasabası, bölgenin kadim sakinleri Samiler için önemli bir tarihsel merkez. Yaklaşık 400 yıldır her şubat ayının ilk perşembesi açılan Jokkmokk Kış Pazarı, Samiler için hem ticaret, hem de sosyal açıdan büyük önem taşıyor. Bu geleneksel pazar dışarıdan gelen ziyaretçilerle günümüzde tam bir kış şenliğine dönüşmüş durumda. El ürünleri ve geleneksel yemeklerin bulunabileceği pazarı halk dansları gösterileri ve geleneksel ezgiler renklendiriyor.

İSVİÇRE: KAR BİSİKLETİ FESTİVALİ

İsviçre'nin Gstaad kentinde düzenlenen Kar Bisikleti Festivali, kış aylarına biraz macera katmak isteyenler için. Avrupa'nın en heyecan verici kış etkinliklerinden biri olan festival, katılımcılarına Alpler coğrafyasını en beyaz haliyle tanıma olanağı veriyor. 17-19 Ocak 2020 tarihlerinde düzenlenecek festival bisiklet turları, yarışmalar, eğlenceli etkinliklerle hem amatör, hem profesyonel bisikletçilere sesleniyor.

SLOVENYA: LJUBLJANA DRAGON KARNAVALI

Slovenya'nın başkenti Ljubljana'nın sokaklarını mart başında yine Dragon Karnavalı şenlendirecek. Geçmiş pagan dönemlere kadar uzanan ve sonraki yüzyıllarda çehresi giderek değişip çeşitlenen karnaval çerçevesinde kentin sokaklarında ejderha maketleri dolaştırılıyor; geleneksel ya da modern tüm şenlik karakterleri Ljubljana'da buluşuyor. Karnavalın önemli özelliklerinden biri de çocuklara dönük çok sayıda etkinlik barındırması. Geleneksel yemeklerin bulunabileceği karnavalı halk dansları ve geleneksel ezgiler renklendiriyor.

RUSYA: MASLENİTSA ŞENLİKLERİ

Kışa veda etme zamanı geldiğinde bu kez başka bir şenlik dönemi başlıyor. Her kültür yaklaşan baharı müjdeleyen kendine özgü geleneklere sahip, bunların en yaygın olanlarından biri de maslenitsa. Ukrayna ve Beyaz Rusya'da da kutlanıyor ama maslenitsa şenliklerinin en renklileri Rusya'da. Şubat sonunda yolu Rusya'ya düşenler ülkenin dört bir yanında, kökeni pagan dönemlere kadar uzanan maslenitsanın neşesine şahit olabilir. "Bayan Maslenitsa"nın maketi ateşe verildiğindeyse heyecan zirveye çıkıyor.

YENİ ZELANDA: QUEENSTOWN KIŞ FESTİVALİ

Bu kış festivalinin diğerlerinden bir farkı var. Çünkü haziran ayında düzenleniyor. Yeni Zelanda'nın Queenstown kentinde 1975'ten beri gerçekleşen etkinlik "Güney Yarıküre'nin en büyük kış festivali" olarak biliniyor. Kış mevsimini bizdeki yaz aylarında yaşayan ülkenin en önemli kayak merkezlerinin yakınında yer alan Queenstown festival boyunca yarışmalar, müzik etkinlikleri, buz hokeyi karşılaşmaları, havai fişek ve lazer gösterilerine ev sahipliği yapıyor. Queenstown Kış Festivali, kuzey yarıküre yaz sıcaklarını yaşarken uzaklara gidip kış keyfi yapmak isteyenler için bire bir.

ÇÖL İKLİMİNİN SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYATA ETKİLERİ

Çöl bölgelerinde yaşayan toplumların kültürel yapıları, iklim koşullarına bağlı olarak şekillenmektedir.

·Göçebe Yaşam Tarzı: Çöl ikliminin zorluğu, birçok yerli topluluğun göçebe yaşam tarzını benimsemesine neden olmuştur. Bu durum,

Sosyal yapıları ve kültürel gelenekleri derinlemesine etkilemektedir.

·Kültürel Zenginlik: Çöl toplumları, zengin efsaneler, müzik ve sanat formları geliştirmiştir. Bu kültürel çeşitlilik, insanlığın kültürel mirasına katkıda bulunmaktadır.

Timbuktu, tarih boyunca sadece coğrafi konumuyla değil, aynı zamanda zengin kültürel mirası ve bilimsel katkılarıyla da dünya sahnesinde önemli bir yer tutmuştur. Sahra'nın kalbinde, Niger Nehri'nin kıyısında yer alan bu büyüleyici şehir, altın çağını 15. ve 16. yüzyıllarda yaşamış, Afrika'nın en önemli bilim, kültür ve ticaret merkezlerinden biri olmuştur. Bu dönemde, Timbuktu dünyanın dört bir yanından alimleri, sanatçıları ve tüccarları kendine çekmiş, bir bilgi ve kültür havzası olarak ün kazanmıştır. Günümüzde ise Timbuktu, geçmişin izlerini taşıyan ancak karşılaştığı modern zorluklarla mücadele eden bir şehir olarak karşımıza çıkmaktadır.

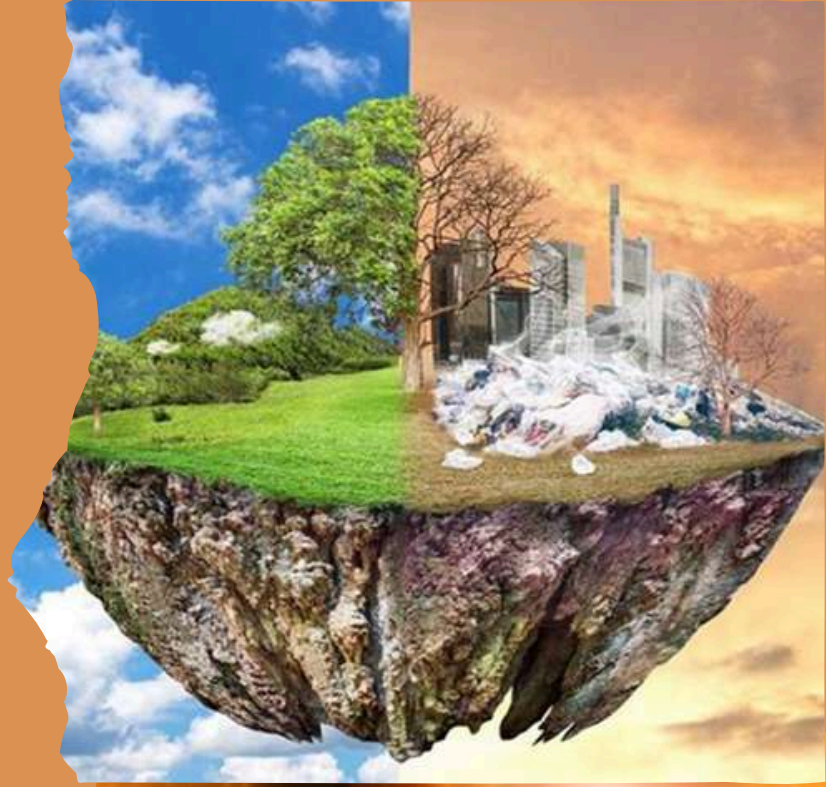
Küresel Isınma ve İklim Değişikliği

Küresel ısınma ve iklim değişikliği, dünya genelinde sıcaklıkların artması, deniz seviyelerinin yükselmesi, aşırı hava olaylarının çoğalması gibi ciddi çevresel sorunlara yol açmaktadır. İnsan faaliyetleri, özellikle fosil yakıtların kullanımı, ormanların tahrip edilmesi ve sanayi üretimi, sera gazı emisyonlarını artırarak atmosferdeki ısının yükselmesine neden olmaktadır. Bu değişiklikler, ekosistemleri ve biyolojik çeşitliliği tehdit ederken, tarım, su kaynakları ve insan sağlığı üzerinde de olumsuz etkiler yaratmaktadır. Küresel ısınmayı durdurmak için karbonsuz enerji kaynaklarına geçiş ve sürdürülebilir uygulamaların yaygınlaşması büyük önem taşımaktadır.

İklim değışikliği, boyutları ve uzun vadeli sonuçları itibarıyla insan hayatını riske atan en önemli küresel sorunlardan biridir. Atmosferdeki sıcaklık artışıyla kendini gösteren iklim değışikliğinin en sık görülen etkileri ise; okyanusların ısınması, buzulların erimesi, deniz seviyesindeki yükselme, olağan dış doğa olaylarındaki artış ve benzeri gelişmelerdir.,

Genel olarak bakıldığında iklim değışikliğinin neredeyse tümüyle küresel ısınma kaynaklı olduğu söylenebilir. Kısaca küresel ısınma; "Atmosfere salınan sera gazlarının artması nedeniyle dünyanın ortalama yüzey sıcaklığının artmasıdır." şeklinde tanımlanabilir. Burada dikkat çekilmesi gereken esas mesele, ısınmayı tetikleyen asıl sebebin havadaki karbondioksit oranının artışıyla ilgili olmasıdır. Yapılan çalışmalar karbondioksit, metan ve azot gibi gazların ısıyı hava içinde hapsedtiğini göstermiştir. Böylece havadaki karbondioksit oranı arttıkça dünyaya gelen güneş ışınları olması gerekenden daha fazla emilmekte ve bu da atmosferdeki ısının artmasına sebep olmaktadır.

Bulutlar ve buz kütleleri dünyaya gelen güneş ışığının %30'unu yansıtarak uzaya geri gönderirken %70'ini atmosfere taşımaktadır. Bu denge sayesinde ısı, ozon tabakası tarafından emildikten sonra soğurulmakta ve hava sıcaklığı azaldığında bile ısı muhafaza edilerek iklim döngülerini oluşturan hava dalgalarının düzeni sağlanmaktadır.

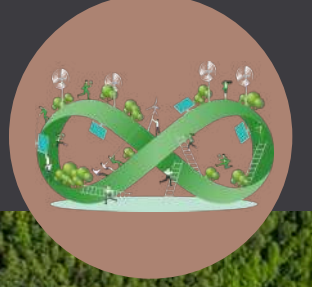
Küresel ısınma yüz milyonlarca kişiyi iklim göçmeni yapabilir.

Uluslararası Göç Örgütü (IOM) 2050 yılına kadar en az 44 milyon en fazla 216 milyon kişinin iklim göçmeni olabileceği tahmininde bulunurken uzmanlar, iklim krizinin etkilerinin artmasıyla iklim göçlerinin daha sık yaşanabileceğini belirtiyor.

Küresel iklim değişikliği uzun vadede küresel göç hareketlerini de belirleyecek hıza erişti. Sıcaklar nedeniyle ortaya çıkan yangınlar, kuraklık, buzul erimeler ve deniz seviyesinin yükselmesi dünyanın bazı bölgelerini yaşanmaz hale getirirken, uluslararası hukukun ele almaya hazır olmadığı bir iklim göçü krizi artık belirmeye başladı. Her ne kadar kimi kesimler "iklim değişikliği" iddalarının asılsız olduğunu düşünse de, iklimdeki hareketlilik dünyanın birçok yerinde artık dayanılamayacak aşırılıkları dayatmaya başladı ve bu dönüşüm on milyonlarca insanın geçim kaynaklarını tehdit ediyor. Bu nedenle iklim değişimi ile göç arasındaki ilişkiye dikkat etmek gerekiyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM İÇİN NELER YAPILMALI?

Sanayi Devrimi ile birlikte insanın doğa üzerindeki hakimiyeti tam anlamıyla ele geçirmeye başlaması, doğanın insanlar tarafından talan edilmesine ve ona zarar verecek pek çok uygulamanın hayata geçirilmesine neden oldu. Yüzyıllardır devam eden bu durum, günümüzde dünyamızın geleceğini tehdit eden bir boyuta ulaştı. Çoğumuzun bildiği üzere küresel ısınma, denizlerin ve okyanusların kirliliği, geri dönüştürülemeyen atıklar ve atmosfere bırakılan gazlar hem doğa hem de gelecek nesiller için tehdit oluşturuyor. “Peki biz bunun için ne yapabiliriz?” diye düşünüyor olabilirsiniz. O halde anahtar kelimemizin “sürdürülebilir yaşam” olduğunu bilmelisiniz.

Sürdürülebilirlik Nedir?

Sürdürülebilirlik kavramını, gereksinimlerimizi karşılarken doğal kaynaklar üzerindeki tahribatı en aza indirmek ve dünyayı gelecek nesillere daha iyi bir şekilde bırakmak olarak ifade edebiliriz.

Günümüzde sürdürülebilir olmayan bir şekilde kaynak ve enerji tüketip atık üretiyoruz. Sürdürülebilir yaşam, sürdürülebilirliği desteklemeyen işlem ve yöntemlerle üretilen ürünleri seçmemeyi tercih etmek ya da iş yapış şeklimizi değiştirerek doğaya verdiğimiz zararı azaltmaktır. Bu yüzden sürdürülebilir yaşam için atacağımız her adım, dünyada, insan ve doğal yaşamın sorunsuz bir şekilde var olmaya devam edebilmesi için çok önemlidir. Peki sürdürülebilir yaşam için neler yapılabilir, neden önemlidir?

Sürdürülebilirliğin Önemi

İnsanlık uzun yıllar boyunca doğanın kendi hizmetinde olduğunu düşünerek hızlı, kolay, kârlı olan her şey için doğayı arka plana atmaktan geri durmadı. Ancak geldiğimiz noktada edinmiş olduğumuz acı tecrübe, doğa sağlığı ve geleceği ile insan sağlığı ve geleceğinin aynı yönde olduğunu gösterdi. Artık hepimiz çok iyi biliyoruz ki, içinde bulunduğumuz ekosistemdeki tüm canlıların varlığını sürdürebilmesi için, sürdürülebilirliği benimsemesi gerekiyor. İşte sürdürülebilirliğin önemi de tam olarak bu noktada karşımıza çıkıyor.

Plastiksiz Temmuz" gibi sosyal hareketler ve projelerle sürdürülebilir yaşam bilincinin geniş kitlelere yayılması için toplumsal uğraşlar verilmekte. Ancak çevre ve sürdürülebilirlik açısından gelecek nesillere daha temiz bir dünya bırakmak hepimizin görevi. Sizde şimdi sürdürülebilir yaşamı tercih ederek hem bugünün hem de yarının dünyasına katkıda bulunabilirsiniz. Peki sürdürülebilir yaşam için bireysel olarak ne yapabiliriz? Gelin şimdi bu önerilere hep beraber göz atalım.

Sürdürülebilir Yaşam İçin Neler Yapılabilir?

Sürdürülebilir yaşam, konforumuzdan vazgeçmek anlamına gelmiyor. Sadece seçimlerimizi yaparken daha özenli davranıp alışkanlıklarımızı daha iyi olanla değiştirmek anlamına geliyor. Yediğimiz, içtiğimiz ve seçtiğimiz ürün ve araçlardan atıklarımıza kadar mevcut davranışlarımızda bilinçli davrandığımızda dünyayı kurtarabileceğimiz anlamına geliyor. Üstelik bu noktada atılabilecek kolay ve etkili pek çok adım bulunuyor. İşte bunlardan birkaçı ve sürdürülebilir yaşama katkı sağlamak için yapabileceklerimiz.

Daha Az Enerji Tüketin

Ülkemizde enerji ihtiyacımızın yarısından fazlası fosil kaynaklı yakıtlardan üretilmekte olup küresel ısınmayı en çok etkileyen faktörlerin başında enerji üretimi gelmektedir. Bu yüzden bu alanda atılacak ufak bir adım bile, kitleler halinde alışkanlık haline getirildiğinde, önemli bir pozitif etki yaratmaktadır. O halde daha az enerji tüketimi için bireysel olarak atabileceğimiz adımlara göz atalım.

- Evde lüzumsuz yere açık bırakılan lambaları kapatmak ile işe başlayabiliriz.
- Sırf dekorasyon amaçlı kullandığımız ışıklandırma sistemleri çok güzel görünüyor değil mi? Ancak geleceğimiz için onları kullanmamayı ya da en azından arada bir kullanmayı deneyebiliriz.
- Son gaz yanan toplu ısınma sistemleri için bir farkındalık oluşturmaya ne dersiniz?
- Çamaşırlarımızı balkonda kurutmak da bu konuda atacağımız adımlardan biri. Üstelik bu sayede hem güneş ışığının dezenfekte edici özelliğinden yararlanmış oluruz hem de daha az enerji tüketiriz.
- Evimizde geleneksel ampul kullanmak yerine tasarruflu ampuller kullanmak da enerji tüketimini azaltmaya yardımcı olur.

Dijital Temizlik Yapın

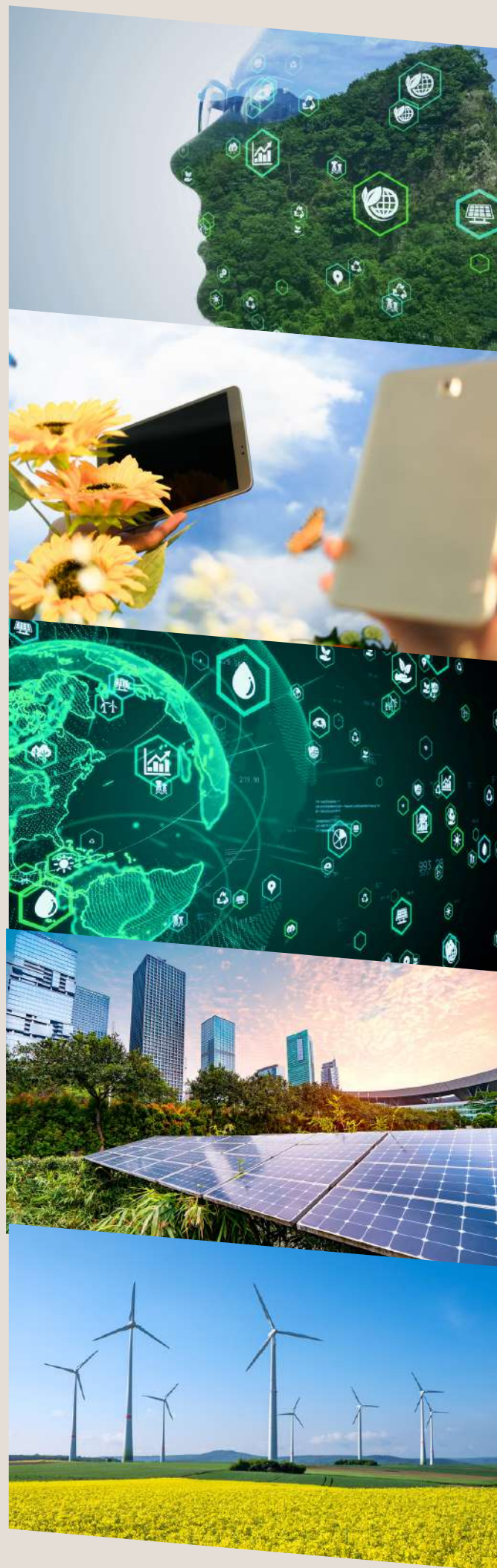
Bilgisayarınızda veya bulut sağlayıcılarda sakladığınız mailleri silerek sürdürülebilir yaşama katkısı sağlayabileceğinizi biliyor muydunuz? Nasıl dediğinizi duyar gibiyiz. Her gün posta kutumuza çoğu spam veya tanıtım içerikli yüzlerce posta alıyoruz. Aldığımız her e-posta, bulut sağlayıcıda sakladığımız her fotoğraf veya belge ise birden fazla sunucuda saklanıyor. Sunucular ise çok yüksek elektrik tüketen veri toplama merkezlerinde bulunuyor. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki; her elektronik posta yaklaşık 0.3 gr karbon salınımı üretiyor. Peki, dijital temizlik nasıl yapılır?

- Gereksiz e-posta ve ilgilenmediğimiz tanıtım maillerini silmekle işe başlayabiliriz.
- Telefonumuzda en güzel kareyi yakalayana kadar çektiğimiz ve beğenmediğimiz fotoğrafları silmekle devam edebiliriz.
- Bir şekilde kaydolduğumuz ama zamanla ilgimizi çekmeyen konularda gelen düzenli bülten aboneliklerinden çıkabiliriz.
- Son olarak, telefonumuza yükleyip kullanmaktan vazgeçtiğimiz uygulamaları telefonumuzdan kaldırmakta atılacak adımlar arasında sayılabilir.

Yenilenebilir Enerji Kullanın

İklim krizinin en büyük nedeni fosil yakıt kaynaklı sera gazıdır. Ne yazık ki fosil yakıtlar ısınmadan otomobillere kadar birçok alanda kullanılan ana kaynaktır. Dolayısıyla bu alanda bireysel bazda yapacağımız değişiklikler de sürdürülebilir yaşam için oldukça olumlu katkı sağlayacaktır. İşte yenilenebilir enerji kullanabileceğimiz birkaç küçük adım;

- Güneşi bol bir ülkede yaşıyoruz. Eğer bahçeli bir evde yaşıyor ve bütçeniz el veriyorsa evinizde güneş panelleri kullanabilirsiniz.
- Petrol kaynaklı yakıtların doğaya verdiği zararı hepimiz biliyoruz. Gündeminizde yeni bir araç edinmek varsa elektrikli otomobil tercih etmeyi düşünebilirsiniz.

Daha Az Su Harcayın

Dünyamızın %70' ten fazlası su ile kaplı. Ancak bu suyun yaklaşık %98' i okyanuslardaki tuzlu su. Kalan kısmın ise sadece % 0,5' ine ulaşabiliyoruz. Bu oran ise dünyadaki toplam nüfus için yeterli değil. Suyu erişebilen şanslı ülkelerden olsak da sürdürülebilir yaşam için suyu daha efektif kullanmamız gerekmekte. Çünkü ne yazık ki su oranı sabitken su kullanımı nüfusun artması ile paralel bile değil. Son yıllarda yapılan araştırmalara göre dünya nüfusu 4 kat artmış olmasına rağmen su tüketimi 9 kat artmış durumda. İşte bu konuda yapabileceğiniz küçük görünen büyük adımlar;

- Eğer evinizde damlatan bir musluk varsa suyun altına bir kap koyun. Ne kadar fazla su biriktiğini görünce şaşıracaksınız. O halde evde bozuk muslukları tamir etme işini hızlandırmaya ne dersiniz?
- Yeşillikleri yıkamak için tükettiğiniz su miktarı da sizi aynı oranda şaşırtacak. Yeşillikleri yıkadığınız ya da yumurta kaydattığınız suyu çiçeklerinize vererek değerlendirmeye ne dersiniz?
- Balkon yıkamak yerine silmeyi tercih etmenin bile sürdürülebilir yaşama katkı sağlayacağını unutmayın.

Yürümeyi Tercih Edin

Atmosferdeki ısıyı tutan sera gazları, atmosferde olması gerekenden fazla olduğu takdirde dünyanın ateşinin çıkmasına ve iklim değişikliğine sebep olmakta. Şehirleşmeye bağlı olarak bireysel otomobil kullanımının artması atmosferdeki sera gazı artışındaki önemli sebeplerden. Bu konuda devlet bazında atılacak büyük adımlar olmakla birlikte işte bireysel olarak yapabileceklerimizden bazıları;

- Hem kilo kontrolü hem de doğa için en güzeli yürümek. Sağlığınız ve zamanınız el veriyorsa her zaman yürümeyi tercih edin.
- Yürümek için zamanınız yoksa sırasıyla bisiklet, toplu taşıma gibi alternatiflere yönelebilirsiniz. Sonuçta her gün çoğumuz aynı yerden aynı yöne gidiyoruz.

Kağıt Tüketimini Azaltın

Artık sürdürülebilir yaşam için en önemli noktanın enerji tüketimini azaltmak olduğunu biliyoruz. Peki, dünyada en çok enerji tüketen 5. büyük endüstrinin kağıt endüstrisi olduğunu biliyor muydunuz? Yani yaygın bilginin aksine, kağıt tüketimini azaltmakla sadece daha az sayıda ağaç kesilmesine engel olmaz aynı zamanda daha az enerji tüketimine de katkıda bulunabilirsiniz. Üstelik kağıtların ağartılması aşamasında kullanılan kimyasal miktarını azaltarak su ve toprak kirliliğinin azaltılmasına da katkı sağlayabilirsiniz. İşte, kağıt tüketimini azaltmak için birkaç öneri;

- E-fatura talimatı vererek bile doğaya katkı sağlayabilirsiniz. Üstelik bankalar bu tercih için size ekstra puanlar bile yüklüyor. Hâlâ e-faturaya geçemediyseniz bu fırsatı değerlendirmeye ne dersiniz?
- Gerçekten gerekli ise çıktı almayı alışkanlık haline getirebiliriz. Kullanılmış kağıtları not almak için tekrar tekrar kullanmak da sürdürülebilirlik açısından çok değerli bir alışkanlıktır.

Tek Kullanımlık Ürün Kullanımını Azaltın

Eğer bir geri dönüşüm poşeti kullanıyorsanız günlük hayatımızda ne kadar fazla tek kullanımlık ambalaj atığı çıktığına şahit olmuşsunuzdur. Plastik veya cam atıkların geri dönüştürüldüğünü düşünerek içimizi rahatlatırız da durum zannettiğimizden biraz farklıdır. Dünya üzerindeki plastiklerin %91' i geri dönüştürülememektedir. Tek kullanımlık bıçak, çatal, pipet gibi küçük parçalar geri dönüşüm makineleri için uygun olmadığından bu döngünün içine bile alınmazlar. Üstelik bilinenin aksine plastikler, doğada çözünmez sadece ayrışır. Ayrışan bu mikroplastikler ise toprağa ve denize karışarak vücudumuza dönerler. Ancak ekolojik ürün kullanımının artması ve toplumsal bilinçlenme ile bu gidişatı yavaşlatmak bizim elimizde. İşte plastik tüketimini azaltmak için önerilerimiz;

- Dışarı her çıktığınızda marketten su almak yerine yanınızda yeniden doldurduğunuz suluğunuzu götürebilirsiniz
- Planlı gezileriniz için plastik çatal, bıçak, bardak yerine evden getirdiğimiz mutfak malzemelerini kullanmayı tercih edebilirsiniz.
- Restorana gittiğinizde içeceklerle birlikte plastik pipet kullanmak istemediğinizi özellikle belirtebilirsiniz.
- Plastik poşetler yerine tekrar tekrar kullanabileceğiniz bez poşetler edinebilirsiniz. Hazırlıksız yakalanmamak için çantanıza ve arabanıza yedek bez poşetler koymak sürdürülebilir yaşam için iyi bir fikir olabilir.

Vegan Beslenmeye Geçin

Hayvancılık, en büyük sera gazı kaynaklarından biridir. Vegan, hayvanlardan elde edilen hiçbir gıdayı yememeyi içeren katı bir beslenme modelidir. Vegan diyeti bitkilere (sebzeler, tahıllar, kuruyemişler ve meyveler gibi) ve bitkilerden yapılan gıdaları içerir. Hem sağlıklı beslenmek hem de doğaya verilen zararı azaltmak adına yavaş yavaş vegan yaşamı benimsemeye ne dersiniz? En azından kullandığınız ürünlerde vegan ürünler üreten markaları tercih ederek sürdürülebilir yaşamı destekleyebilirsiniz.

İhtiyacınız Olmadan Giysi Almayın

Moda endüstrisi, doğayı kirlüten en büyük sanayi kollarından biridir. Hazır giyim sektörünün başını çektiği bu sanayi kolunda birçoğu kanserojen olmak üzere binlerce farklı kimyasal kullanılır. Bu kimyasallar ve kumaşlarda- özellikle polyesterlerde - kullanılan küçük lifler bile suya karışır ve çevresel kirliliğe sebep olur. Alışveriş yaparken kendimize şu soruyu sormamız farkındalığımızı arttırmaya yardımcı olabilir: "Gerçekten buna ihtiyacım var mı?" Unutmayın, alışkanlıklar zor değişse de imkansız değildir.

Kompost Yapın

Hemen hemen her gün çürümeye başlayan ya da sofrada kalan sebze ve meyveler, yemek artıkları çöpe atılıyor. Aslında atmak yerine onları yeniden kullanım döngüsüne sokabiliriz. Bunun için yapmanız gereken bahçede bir çukur açmak , onları gömmek ve beklemek. İşte bu kadar basit. Bir süre sonra organik gübreniz kullanıma hazır.

Kompost ile her gün atacağınız en az 1 çöp poşetinden kurtulmak bile sürdürülebilir yaşam için güzel bir adım.

OKUL DERGİSİ

Okulumuzun Misyonu:

Çağdaş eğitim anlayışı ışığında birbiriyle eşgüdüm içerisinde çalışan bir ekip olarak öğrencilerimizi çağın gereklerine uygun bilgili, bilinçli ve kültürel değerlerine sahip çıkan bireyler olarak yetiştirmektedir.

ADRES : Güngör Mah. Güngör Cad. No39 Yüksekova /Hakkari

WEB - <https://besmayisortaokulu.meb.k12.tr>

Telefon - 0438 351 32 14

Okuyucuya Mesaj

İklim değişikliği, sadece çevremizi değil, yaşam tarzlarımızı da dönüştüren bir gerçektir. Bu süreçte atacağımız her adım, daha sürdürülebilir bir gelecek için büyük bir fark yaratabilir.

Doğal hayatı koru, gelecek için bir adım at.